

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De ferijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

gatis Apostolicis: sed hæc facultas an Internuncio etiam sit data non docetur: quin & alioquin si competeret in strictis terminis accipienda est, vt non derogat iuri plus quam expressum sit: & sic citra appellationem intromittere se non possit: appellationes etiam recipi, aut delegationes fieri non possint illæ, quas prohibet Trid. d. c. 20. vel regula 37. Cancellariæ.

Vt vt sit, non debuit delegatus parte non petente appellan-tem, ante ex conuentione dimissum, iubere ad carcerem redire: quia Iudex ius, non facta supplet. *10. tit. C. vi qua de sunt aduocat.* si autem requisitus Iudex ab intimato, declarasset sub verbo *remanente* non significari dimissi nouam incarcerationem; nec appellantis sic dimissi parem esse causam; in remanente considerari causam ne quid appellatione pendente nouetur; per dimissi ex conuentione redintegrationem imò nouari, & sic mittendū non esse in carcerem; tunc colorem saltem appellans habuisset quereli de formula rescripti non seruata: non verò quod illa clausulam conuentionalis dimissionis iudex ante non suppleuerit, & nemine petente dimissum redire non iusserit, poterat etiam dubitare an intimatus ad iustas pauperis captiui expensas teneri vellet, aut quid aliud subnatum esset.

De feriis.

RESPONSVM I.

Quæ Festa hodie obligent ex præcepto? & quid circa illa, aliaque obseruandum?

Frequenti Episcoporum interpellatione, quæ festa ex præcepto sint seruanda, sciscitantium, & clamore pauperum de numero querentium, excitatus Urbanus

VIII. volens certum deinceps firmare præceptum, *14. Feb. 1642.* decreuit, & declarauit descriptos diplomate suo dies dumtaxat ex præcepto colendos esse; quos *nempè vel ab initio veneranda sacrarum antiquitas, vel vniuersalis Ecclesia probauit consuetudo, vel omnium gentium vniuersalis pietas veneratur.* scilicet dominicos dies totius anni: iuxta c. 1. de consec. dist. 3. c. 1. X. de fer. festos autem 1. Natalis Domini, Circumcisionis, Epiphaniæ, Resurrectionis, cum duabus sequentibus feriis, Ascensionis, Pentecostes, cum duabus seqq. feriis, S. Trinitatis, S. Corporis Christi, & Inuentionis Sanctæ Crucis, *iuxta d. c. 1. dist. 3. de consecrat. c. fin. X. de fer.*

Vbi est notandum; festum S. Trinitatis non ab omni antiquitate obtinuisse speciale m diem, cum quotidie ad illius laudem Ecclesia cantet *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*: vt rationem assignat Alexander III. *in c. 2. X. de fer. Crucis* etiam inuenta festum præcepit Eusebius. *c. crucis. dist. 3. de consecrat.* Sanctissimi Corporis Domini demum Clemens V. *c. si dominum. de reliq. & ven. sanct. in clem.* quod Indulgentiis auxit Mart. V. *Bull. incip. ineffab. Eugen. IV. Bul. inc. excellent.*

2. Deiparæ Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, & Natiuitatis festiuitates. Annunciationem omittit d. c. 1. dist. 3. de consecrat. festiuitates ait d. c. 1. Virginis gloriosæ. Visitationis festum præcepit celebrari Bonif. IX. Bull. 1. Conceptionis ab Ecclesia toto orbe colebatur iam pridem.

3. Dedicacionis sancti Michaëlis, Natalis S. Joannis Baptistæ, SS. Petri & Pauli, reliquorumque duodecim Apostolorum, S. Stephani protomartyris SS. Innocentium, S. Laurentij (quæ omnia dictis etiam locis referuntur) S. Siluestri quod itidem.

4. S. Iosephi, & S. Annæ: Deiparæ respectiue sponsi, & genitricis, sed horum in d. locis non est mentio;

10. Cum appellatione non sit delegata.

11. Non potest iudex facta supplet, & que nec clausulam nomine petentis.

2. Festa Domini præcepta quæ?

3. Quæ Virginis?

4. Quæ Sanctorum?

mentio. diploma Urbani inducit.

5. Omnium Sanctorum: iuxta d. canones, & vnus ex principalioribus patronis in quocumque regno, seu prouincia; & alterius principalioris in quacumque ciuitate, oppido, vel pag^o, vbi hos patronos haberi, & venerari contigerit. quod itidem non habetur in d. locis; nisi sub ea generalitate festiuitatum, *quas singuli*, inquit d. c. 1. *dist. 3. de consecrat. Episcopi in suis Episcopatibus cum populo collaudauerint*: seu, vt d. c. fin. *Episcopi in suis diocesis cum clero & populo duxerint solemniter venerandas*: quarum vtiq; prima causa congruum est vt sit patronorum. Quæ clausula, *vbi hos venerari contigerit*, à contrario sensu infert, vbi iam ante venerari non contigit, non indici præceptum.

6. Ad reliquorum verò dierum *observantiam nequaquam*, inquit Urbanus, *ex præcepto teneri decernimus, & declaramus*: quos hætenus siue in vniuersa Ecclesia, siue in quavis natione, prouincia, diocesi, aut loco quomocumque siue ex præcepto, siue ex consuetudine, siue ex deuotione Christi fideles tanquam festiuos celebrarint. derogatque contrariis quibuscumque.

7. Ordinarios monet, vt, ad Ecclesiasticam vbique æqualitatem, de cætero perpetuis futuris temporibus, ab indictione nouorum festorum studeant abstinere. eoque moderatur, quod in dictis supra locis canones antiqui permiserant Episcopo, & retulerat Concilium Trid. *s. 25. de regul. c. 12. in verbis*; *dies etiam festi, quos in diocesi sua seruandos idem Episcopus præcepit, ab exemptis omnibus etiam regularibus seruentur*.

8. Monet etiam Ordinarios, vt formam canonum seruent, in concedendis licentiis laborandi diebus festis: eæque non nisi gratis, liberè, & sine vilo prorsus pretio, aut pacto, directè vel indirectè concedantur. vt per hoc ferè cef-

set quod in Synodo *prima prouinciali Mechlinensi de festis. c. 2. decretum* fuit, vt Episcopis in illis festis quæ minùs celebra sunt, ad populi commoditatem liceret aliquid pro sua discretionè relaxare: vt potè cum minùs celebra ferè iam per Urbanum sint sublata.

Forma canonum *in c. licet. X. de fer. necessitatem* exigit, seu, vt *glossa & DD. ibidem* pietatem: & maiores anni solemnitates excipit: & porro vt de lucro Ecclesiis circumpositis, & Christi pauperibus congrua fiat portio.

Quoad vltiorem monitionem Ordinariorum, rectius incommoda, quæ vitari voluit, declinat, cum per ordinationes Episcopales, quod pro cuiusque loci necessitate permittendum est, edicatur, quantum ad preces, & casus singulares licentiæ conceduntur, quamquam & interdum necessariæ sint, cum non omnia lege comprehendi possint. Sed & Zerola *in prac. 7. 1. 7. festa. Quar. in sum. v. dies festi* referunt constitutiones Pontificum, & Cardinalium Conc. Trid. Inter quæ super festorum celebratione editæ fuerunt. *setigimus in hoc. tom. nou. anal. de feriis*.

9. Non intendere se declarat Urbanus dies feriatos circa iudicialia in aliquo immutare: sed in eodem statu relinquere. scilicet vt nec processus, nec sententia etiam partibus consentientibus talibus diebus lata valeat. *iuxta d. c. fin.*

10. Mandat omnibus Ordinariis, vt in diocesis suis hæc publicent, & ad vnguem obseruari faciant: vt, quantum per Pontificis sunt subleuati, tanto festorum imminuto, tanto diligentius quæ supersunt obseruentur; ad diuina officia attendentes, non ad otia, vanitates, & vitia abstantur. *iuxta c. irreligiosa. dist. 3. de consec.*

Quid de his dicendum antepublicationem prouincialium: vt dies quorum obligatio ex præcepto est abro-

5. Alia non sunt ex præcepto seruanda.

6. Ne Ordinarij noua festa indicant.

7. Relaxatio non concedenda, nisi informacanonum.

abrogata, post publicationem Romae factam desierint obligare secundum ea qua diximus in consuls. can. de cognat. spirit. conf. 1. quoad alios nouiter inductos, vt non obligent ante publicationem in provincia faciendam, praesertim vel ignorantibus, vel Episcopis nondum publicantibus seu receptionem vrgentibus, etiam scientes. secundum ea qua diximus ibid. dum interim credi possunt iustam habere differendi causam, seu quod difficultates motas retulerint, supplicauerintque iuxta c. si quando X. de res. rips. seu alias, vt referre visum est quibusdam Episcopis de festo S. Siluestri, quod hic nunquam a populo receptum fuit.

De ordine cognitionum.

RESPONSVM I.

De exemptione ante cognitionem quam de crimine inobedientia, & infra clausura.

EX vago rumore qui certo quid statuunt apud se, temere iudicant. etsi multorum illud sit vitium. Antequam scruteris, ne reprehendas. eccl. 11. eiusmodi a multis praedictum patiuntur regulares monasterij. I. examinanda sunt igitur quae questiones praedictales ante, quas mouent. l. si crimen. 3. l. si restuas. 6. C. de ord. cognit. vbi si crimen inferatur ei, qui se ingenuum dicit, ante liberalis causa suo ordine agi debet. quoniam necesse est ante sciri vtrum in liberam, an in ancillam constitui oporteat iudicium. ita d. l. 3. ita & de statu procedit quaestio, ante crimen rerum amotarum. vt si pronuntiatio fiat pro libertate; tum demum damni dati, & rerum amotarum procedere possit, adhibita probatione, con-

demnatio: si vero secus; quaestio rerum amotarum euanescit. itaque antequam de inobedientia statuatur, cognitio status, seu exemptionis praemittenda est. quod si pro illa pronuntietur in totum vel in partem; quaestio inobedientiae euanescit extoto, vel ex parte. idem dicendum de quaestione introitus clausurae; quantum ad licentiam superioris attinet. si quidem, si Confessor generalis praelatus est, adeoque ad eum, vt alios superiores, spectat concessio facultatis ingrediendi; quoad licentiam euanescit quaestio. cum exemptis sufficiat superioris regularis licentia; nec requiratur recursus ad Papam; nec sufficiat ad Ordinarium. quoad causam ingressus vero, quaestio facti est: probatione ergo oportet, rursum quoad absolutiones, & sacramentorum administrationes; si exempti sint; si interdicti non possint; si forma iuris, & ordo iudicij seruatus non est; si incidit interdictum; euanescent illius effectus. non enim praestat impedimentum, quod de iure non sortitur effectum. c. non praestat. de reg. iur. in 6. vides quot incurrant praedictales quaestiones, quas excuti oporteat, antequam decidi queat, an crimina haec, quae insinuantur tacite, an facta sint iure permittente? quamdiu autem haec in pendentibus sunt, neminem ex arbitrio suspicionis iudicare licet; sed ex lege Dei, inquit Augustinus. c. multi. 2. q. 1. secundum ordinem Ecclesiae, sine vltro confessum, sine accusatum & conuictum. inobedientiae ergo, sacrilegia, claustrorum violationes haec vocitentur: si nominatio, inquit, sola sufficiat; multi damnandi sunt innocentes: quia saepe falso in quoque crimina nominantur. Recte Greg. c. siquid. 15. q. 7. siquid de quocumque clerico ad aures tuas peruenerit, quod te iniuste possit offendere, facile non credas: nec ad vindictam te res accendat incognita: sed praesentibus semoribus Ecclesia tua diligenter est veritas persequenda: & tunc, si qualitas rei poposcerit, canonica distinctio culpam feriat

2. Eoque prius de exemptione qua inobedientia.

3. Aut infra clausura.

4. Alii id genus.